

Sinička se je usedla gor na drobno vejico ...

Znana otroška pesmica pravi, da v tem času »zima še kima«. Če govorimo o meteorološki zimi, bo ta seveda trajala še do konca februarja. Kljub vsemu pa se značilnosti zime spreminjajo in te spremembe so vidne tudi pri obnašanju ptic. Na primer tisti, ki imate na domačem vrtu ali na oknu ptičjo krmilnico, ste letošnjo zimo morda z začudenjem opazili, da jo je obiskalo manj ptic kot običajno. Prav zdaj v začetku februarja pa jih je nekoliko več in med njimi so gotovo najpogostejše sinice. Do krmilnice hitro priletijo in odnesejo kakšno seme, da se z njim posladkajo na bližnjem drevesu. Ob tem se veselo oglašajo z značilnim *ti-čerr ti-čerr*, kar v prostem prevodu pesmice o sinički pomeni *ci-ci-ci-ci-do*.

Če ni hude zime, je v naravi več hrane

Pozimi ptice obiskujejo krmilnice, saj v njih najdejo hrano. Ta jim olajša preživetje obdobje snega in mraza, ko je hrana v naravi težje dostopna. Ker so smreke, hrasti in bukve jeseni bogato obrodili in snega ni, so ptice v gozdu našle še dovolj naravne hrane. Krmilnice so pticam v resnici izhod v sili. V njih so bolj izpostavljene plenilcem, med odganjanjem konkurence iz krmilnice izgubljajo dragoceno energijo, pa tudi možnost prenosa bolezni je v gneči krmilnice večja. Ptice tako vedno raje izberejo naravno hrano in se bodo krmilnicam izogibale, če bodo imele take hrane dovolj.

Koliko vrst sinic vidiš v krmilnici?

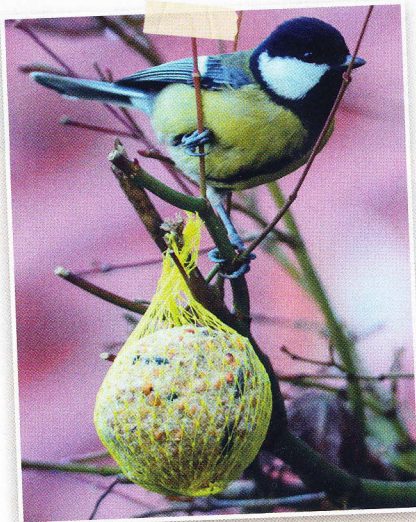
Ob običajni sinički gneči v krmilnicah kar spregledamo, da je v njih ali na njih več vrst sinic. Zelo pogosto

krmilnice obiskujejo štiri od sedmih vrst, ki gnezdiijo v Sloveniji: velika sinica, menišček, plavček in močvirska sinica. Če pa zraven prištejemo še njihovo bližnjo sorodnico dolgorepko, z malo sreče naštejemo kar pet vrst naenkrat.

To, čemur rečemo sinica, je velika sinica

Velika sinica je najpogostejša sinica pri nas in tudi v Evropi. Kot pogosto obiskovalko zimskih krmilnic jo zlahka prepoznamo po značilni obarvanosti perja s črno-belo glavo in črni progji, ki razdeljuje rumeno oprsje. Svoj teritorij brani pred vsiljivci z razkazovanjem širokega črnega trebušnega pasu. Njeno petje je zelo pestro in svoje raznolike napeve uporablja pri medsebojnem sporazumevanju z drugimi sinicami.

Velika sinica ima pozimi zelo rada krmilnice, napolnjene s semeni, mrežice z orehovimi jedrci ali arašidi, ostanke mesa in loja. Ne brani se niti sadja, žira, želoda ali lešnikov.

Tako kot vse sinice menišek hrano prenaša v kljunu, nato pa jo med hranjenjem drži z nogami ali celo zagozdi v kakšno špranjo.

Močvirje je le v imenu

Ime morda nakazuje, da močvirska sinica – ptica z bleščečo črno kapo na glavi – živi v močvirjih, a jo tam le redko najdemo. Je velika zbiralka semen, ki jih skriva v tleh, odpadlem listju, drevesnih štorih, pa tudi pod mahovi in lišaji. Da skrivališč ne bi našle in uplenile druge močvirske sinice, jih skrbno izbirajo. Ko praznijo skrivališča, to vedno počno sistematično od najstarejšega do najnovejših. Skrivališča si natančno zapomnijo, kar je povezano z zelo velikim delom možganov, povezanim s spominom. Ta je kar 30 % večji kot pri sicer večjih velikih sinicah.

Krmilnice in podaljševanje kljunov sinic

Znanstveniki, ki raziskujejo biološki proces evolucije velikih sinic, pri katerem se genski zapis v molekulah

Močvirska sinica je odlična pevka. ▶ Ima značilen klic in širok glasbeni repertoar. Posamezna ptica mešano uporablja pet različnih spevov.

Pozimi na krmilnici skupaj s sinicami pogosto srečamo tudi majhno ptico z zelo dolgim repom in kratkim kljunom – dolgorepko. Dolgorepke se pozimi klatijo naokoli ob iskanju hrane v manjših jatah.

DNK v populacijah organizmov spreminja iz generacije v generacijo, so odkrili nekaj izjemno zanimivega. Opazili so namreč, da imajo velike sinice v Angliji daljše kljune in več mladičev kot njihove sorodnice na Nizozemskem.

Natančne analize njihovih molekul DNK so pokazale, da je pri angleških sinicah največ razlik prav na tistih mestih v DNK, ki so odgovorna za obliko kljunov. Odkrili so tudi, da do teh sprememb ni prišlo v milijonih ali tisočih letih, temveč le v nekaj generacijah.

Ugotovili pa so še nekaj osupljivega: da obstaja povezava med načinom hranjenja angleških in nizozemskih sinic. Medtem ko se angleške z dolgimi kljuni veliko hranijo na postavljenih krmilnicah, to na Nizozemskem ni pogosto. In zakaj ne? Preprosto zato, ker so Angleži navdušeni opazovalci ptic in zelo radi postavljajo krmilnice, medtem ko ta navada na Nizozemskem ni razširjena.

In čeprav so znanstveniki že sedaj navdušeni nad temi prvimi rezultati raziskav, bo seveda potrebnih še veliko novih, da bi zares potrdili, kako in ali sta zares povezana razvoj daljših kljunov in hranjenje na krmilnicah.